خانواده‌های ایرانی نسبت به بودجه‌بندی مالی در زندگی‌شان چه نگاهی دارند؟

چند فرمول کاربردی برای دخل و خرج خانه

زینب قمی

جامعه

آنچه امروزه فکر بسیاری از خانواده‌ها و افراد جامعه را به خود مشغول کرده، بحث گرانی و هزینه‌های بالایی است که حقوق‌های اندك کفاف آنها را نمی‌دهد. بسیاری از خانواده‌ها دچار شوك مالی شده‌اند و در متعادل‌سازی و اصطلاحا بالانس مخارج و امور خانواده خود با مشکلات زیادی دست و پنجه نرم می‌کنند. در چنین شرایطی بهتر است به جای حرص و جوش یا ناامیدی به راه‌حل بیندیشیم. در این اوضاع و احوال گرانی چه کارهایی می‌توانیم انجام بدهیم که تحمل شرایط برایمان آسان‌تر شود؟ برای برقراری تناسب بین دخل و خرج یك خانواده بهترین راه‌حلی که به ذهن می‌رسد، بحث بودجه‌بندی امور مالی است. آیا خانواده‌های ایرانی برای پیشبرد اقتصاد خانواده بودجه‌بندی دارند؟ از آن استفاده می‌کنند؟ اصلا خود شما چطور؟ شما با بودجه‌بندی مالی آشنایی دارید؟ اصلا تا به حال به آن فکر کرده‌اید؟ یا این کار را انجام داده‌اید؟ گزارش ما را در این باره بخوانید.

اولین مورد گزارش ما خانم طاهره تمییزی است. دیپلم دارد. مادر دو فرزند است و همسری کارمند دارد. درباره اهمیت و ضرورت بودجه در اقتصاد خانواده به ما می‌گوید:«قبل‌ترها که قیمت‌ها پایین بود و مخارج اینقدر سنگین نبود، اگر بدون برنامه خرج می‌کردیم، باز هم می‌توانستیم تا آخر برج خودمان را برسانیم. اما حالا شرایط فرق کرده. دست از پا خطا کنی، لنگ می‌مانی. اما با این احوال هنوز در جامعه ما بودجه‌بندی مالی یا برنامه‌ریزی اقتصادی جا نیفتاده. مردم خوب آموزش ندیده‌اند که چطور باید این کار را انجام بدهند. من الان خودم درباره نحوه اجرای بودجه‌بندی در اقتصاد خانواده چیز زیادی نمی‌دانم. در این مورد آموزش خاصی به ما نمی‌دهند. خوب است در مدارس به جای این همه برنامه‌های جانبی که بیشتر آنها هم بی‌فایده است، کمی مهارت‌های زندگی به دانش‌آموزان یاد بدهند، که اینها در آینده بتوانند برای زندگی خود برنامه‌ریزی کنند. به ما که کسی این چیزها را یاد نداده است. در جوانی که پول خوبی داشتیم، به آینده و پس‌انداز اصلا فکر هم نمی‌کردیم. حالا که نیاز و ضرورتش را حس کرده‌ایم، دیگر پولی نداریم که پس‌اندازش کنیم.»

خانم تمییزی دختری دم‌بخت دارد و درباره مشکلی که برای تهیه جهیزیه دارد می‌گوید:«اگر از ده سالگی دخترم به فکر جهیزیه‌اش بودم، امروز که ۲۰ سالش شده، برای جهیزیه‌اش پس‌اندازی داشتم. اما حالا باید وام بگیرم و تا آخر عمرم قسط بدهم. تازه اگر وامی جور شود...»

نحوه اجرای بودجه

مهسا زرگری متاهل است. دو سالی می‌شود که زندگی مشترکش را شروع کرده. هنوز مستأجر است و رویای خانه‌دار شدن را در سر دارد. در یك شرکت خصوصی با سمت حسابدار مشغول به کار است. از او درباره جایگاه و اهمیت بودجه در اقتصاد خانواده می‌پرسیم، می‌گوید:«اگر بودجه‌بندی نکنیم که کلا همان پس معرکه است! برنامه می‌ریزیم، فکر می‌کنیم، برنامه می‌چینیم و کلی حواسمان را جمع می‌کنیم تا بتوانیم زندگی کنیم و تا سر برج آینده حقوقمان را برسانیم.»

او با این‌که همراه همسرش و دو نفری دارند کار می‌کنند و فعلاً هم فرزندار نشده‌اند، باز هم مجبورند از هزینه‌های اضافی بزنند تا بتوانند به خرج‌های واجب برسند. خانم زرگری دفترچه‌ای را نشان می‌دهد که در آن ریز هزینه‌های خود را ثبت کرده است. درباره نحوه اجرای بودجه‌بندی مالی می‌گوید:«من روش خلاقانه و جذابی برای پس‌انداز دارم. من و همسرم که حقوق می‌گیریم کاملاً با برنامه آن را خرج می‌کنیم. اول کرایه خانه و امور واجب مثل قبوض، خرج خوردوخوراك و... را کنار می‌گذارم. سپس باقیمانده پول را بین روزهای ماه تقسیم می‌کنم. مثلاً هر روز برایمان ۴۰ هزار تومان می‌ماند که حق ندارم بیشتر از آن در طول آن روز هزینه کنم. در پایان روز مثلاً ۵۰۰۰ تومان هزینه کرده‌ام. پایان دفترچه می‌نویسم مثبت ۳۵ هزار تومان! یعنی امروز من موفق شدم ۳۵ هزار تومان پس‌انداز کنم و این پول را کنار می‌گذارم و به همین ترتیب تا پایان ماه. به‌این‌ترتیب در پایان هر برج موفق می‌شوم بین ۶۰۰ تا ۸۰۰ هزارتومان پس‌انداز کنم. این روش برای ما خیلی خوب جواب می‌دهد و تشویق به پس‌اندازمان می‌کند. این نوع بودجه‌بندی به من کمك می‌کند که هم با آرامش زندگی کنم و هم روزانه مبلغی را کنار بگذارم تا بتوانم بعد از مدتی آن را در جایی که نیاز دارم خرج کنم.»

باید همه چیز را روی کاغذ آورد

ریحانه محمودزاده، دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی است. او که در شاخه آسیب‌شناسی اجتماعی مشغول به تدریس و پژوهش است، در ضرورت و اهمیت بودجه‌بندی به بحث جالبی اشاره می‌کند:«وضعیت اقتصادی کشور این روزها بشدت ناامن و کم‌ثبات شده است. اجناس ضروری مردم با قیمت‌های گزافی که پیدا کرده‌است، شرایط اقتصادی را برای خانواده‌ها به تنگنا کشانده‌است. امروز بیش از هر زمان دیگری برنامه‌ریزی دقیق برای مصرف می‌تواند آرامش‌دهنده باشد و اندکی از تنش‌های روانی ناشی از بحران‌های مالی کم کند. اگر خانواده‌ها و مخصوصاً زوجین در این روزهای پرتنش با مشورت یکدیگر یك برنامه‌ریزی مدون اقتصادی برای مخارج ماهانه خود ترتیب دهند، با خیال راحت‌تری می‌توانند زندگی کنند. البته که بودجه‌بندی مختصات ویژه خود را دارد. برنامه‌ریزی اولاً باید منطقی و همه‌جانبه باشد، ثانیاً آن را باید روی کاغذ آورد و مهم‌تر از همه این‌که، همگی اعضای خانواده می‌بایست به آن متعهد باشند.»

او که خود فردی دانشگاهی و فعال است، به نقش زنان در برنامه‌ریزی مالی خانواده این‌گونه اشاره می‌کند:«بانوان عزیز در اجرا و پیشبرد درست اقتصاد خانواده می‌توانند نقش بسزایی داشته باشند. همیشه پول بیشتر به معنای اقتصاد موفق‌تر نیست. مصرف درست و بهینه بیش از کمیت پول اهمیت دارد. نقش زن در خانواده برای اجرای برنامه‌ریزی مالی دقیق نسبت به سایر اعضا اهمیت بیشتری دارد. زنان با اصلاح الگوی مصرف، تربیت فرزندان قناعت‌کار و مصرف بهینه کالاها و خدمات می‌توانند کمك زیادی به اقتصاد خانواده بکنند.»

تا بودجه‌بندی نداشته باشم، خرج نمی‌کنم

مورد بعدی شهروندی از اهالی قم است. علی قاسمی مدیریت داخلی یك فروشگاه مواد غذایی بزرگ را به عهده دارد.

او که مردی جا افتاده و با تجربه است، از مدیریت مالی خانواده خود چنین می‌گوید:«سال‌هاست همسرم یك بیماری کمتر شناخته شده شبیه ام‌اس دارد. به‌خاطر بیماری او همیشه بایستی مقداری پس‌انداز در حسابم داشته باشم، چون ناگهان شرایط جسمی‌اش طوری می‌شود که باید همسرم را به تهران برده و در بیمارستان‌های مجهز بستری‌اش کنم. همین باعث شده که از جوانی برای خرج و مخارجم برنامه داشته باشم. از فروشگاهی که در آن کار می‌کنم، مواد خوراکی و بهداشتی را می‌آورم و نصف مابقی درآمدم هرچقدر می‌ماند را معمولاً پس‌انداز می‌کنم.» او اندکی از مخارج بالای درمان می‌گوید و اشاره می‌کند:«خدا برای کسی نخواهد، اما خب بیماری خیلی هزینه دارد. کسانی که مثل من شرایط خاص دارند باید به بودجه‌بندی و برنامه‌ریزی مالی اهمیت بیشتری بدهند.

بیماری خانمم که عود می‌کند باید هر طور شده به تهران برسانمش و خب باید همیشه جیبم پر باشد. علاوه بر این، بودجه‌بندی خوبی دیگری که دارد این است که اعضای خانواده و بچه‌ها هم درست تربیت می‌شوند.

من دخترم را از بچگی عادت داده ام که اول ماه پول توجیبی‌اش را می‌دهم و او هم می‌داند که باید مخارجش را مدیریت کند و ناخودآگاه برنامه‌ریزی اقتصادی را یاد می‌گیرد و در زندگی آینده خودش نیز موفق‌تر است. پدر و مادرهایی که بدون حساب‌وکتاب پول را در اختیار بچه‌هایشان قرار می‌دهند فقط به تربیت آنها ضربه می‌زنند.»

چرا از اپ‌های مالی استفاده نمی‌کنید؟

زندگی+

این روزها بیشتر مردم از گوشی‌های همراه هوشمند استفاده می‌کنند، شما چطور؟ احتمالاً شما هم داشتن یك گوشی همراه هوشمند، برایتان از نان شب هم واجب‌تر بوده و سریع یك مدل از آن را تهیه کرده‌اید. سوال اصلی اینجاست که از این گوشی همراه هوشمند چه استفاده‌هایی می‌کنید؟ می‌خواهیم شما را با یکی از استفاده‌های مالی خانوادگی جالب با این گوشی‌ها آشنا کنیم.

بیشتر خانواده‌های ایرانی و حتی جوان‌ترها با مدیریت مالی نسبتی ندارند. یعنی وقتی که سر ماه از آنها می‌پرسید چقدر دخل و خرج داشته‌اند، به مشکل بر می‌خورند. معضل بعدی آن است که بیشتر آنها این‌گونه اطلاعات را به‌صورت ذهنی در حافظه خودشان انباشته‌اند و اساساً به حافظه هم چندان نمی‌شود اعتماد و اعتبار کرد. پس راه‌حل چیست؟ چرا از یك نرم‌افزار همراه مدیریت مالی شخصی استفاده نمی‌کنید؟ کدام نرم‌افزار همراه؟ حالا اسم نمی‌بریم، تبلیغ می‌شود. اما در سامانه‌های دانلود اپ که حضور داشته باشید، یك دوجین از این نرم‌افزارهای تلفن همراه رایگان را می‌توانید دانلود کنید. بعضی‌ها خوش رنگ و لعابند و بعضی‌های دیگر هم ساده طراحی شده‌اند. هدف همه آنها این است که شما را در جریان امور مالی‌تان بگذارند و کار را برایتان راحت‌تر کنند. در واقع این اپ‌ها به شما کمك می‌کند صرفاً هزینه‌کردهای روزانه را وارد کنید و در بازه‌های زمانی روزانه و هفتگی و ماهانه و حتی سالانه، خروجی مناسب از آنها داشته باشید تا ببینید چه می‌کنید و کجاها بیشتر و کجاها کمتر خرج کرده‌اید.

مهم‌ترین بحث در حوزه مدیریت مالی و حسابداری شخصی و مالی، این است که همه چیز را ثبت کنید تا بعداً متوجه شوید چه دسته‌گل‌هایی به آب داده‌اید. شاید تعجب کنید اگر بدانید که خیلی‌ها نمی‌دانند درآمد ماهانه‌شان در طول ماه چطور و خرج چه چیزهایی شده است. شاید آگاهی نسبت به این‌که چه خرج‌هایی کرده‌اید، باعث کنترل بخشی از این هزینه‌کردها شود. در اپ‌های مدیریت مالی و حسابداری خانوادگی با مباحث و لینك‌هایی چون تعریف هزینه‌ها و درآمدها، بدهی‌ها، مدیریت هزینه و درآمد افراد خانواده یا کارمندان با هشتگ یا بدون هشتگ، مدیریت هزینه‌های مهمانی و مراسم، سررسید اقساط و چك‌ها، محاسبه جریمه دیرکرد اقساط و... روبه‌رو هستید.

شما که گوشی همراه هوشمند دارید، چرا از این دست امکانات کاربردی بیشتر استفاده نمی‌کنید؟ باور کنید نفعش از کلیپ‌ها و بازی‌های موبایلی صدها بار برایتان بهتر خواهد بود.

حق با شماست

info@jamejamonline.ir

روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲

#گزارش_یکطرفه

جمعی از شهروندان:

چرا گزارشگران شهرستانی صداوسیما، مسابقات فوتبال را جانبدارانه گزارش می‌کنند؟ این کار باعث تفرقه بین هواداران و مردم می‌شود، نمونه گویای آن مسابقه بین تیم‌های ماشین‌سازی تبریز و پرسپولیس بود.

#گره_پارکینگ

گرایلی از تهران:

چرا شهرداری تهران درآمدهای دریافتی از دستگاه‌های پارکومتر را صرف ساخت پارکینگ‌های طبقاتی نمی‌کند؟ معضل پارك خودرو در پایتخت یك مشکل اساسی است و نیاز به دلسوزی مدیران شهرداری دارد.

#آسانسور_مترو

رئیسی از تهران:

از مسؤولان متروی تهران درخواست می‌شود ورودی‌هایی را که از آسانسور به سکو راه دارد به دستگاه شارژ الکترونیکی مجهز کند، نمونه آن متروی میرداماد است که ورودی آسانسور آن فاقد این دستگاه است.

#دربند_پارکینگ

اربابی از تهران:

چرا در منطقه تفریحی دربند هیچ اقدامی برای احداث پارکینگ طبقاتی صورت نگرفته است و همیشه شهروندان مشکلات فراوانی برای پارك خودروهای خود دارند.

#کم_فروشی

لورایی از تهران:

علاوه بر گرانی نوشیدنی‌ها و لبنیات دیگر شاهد کم‌فروشی و کاهش وزن کالاها نیز هستیم و دولت نیز مانند همیشه سکوت کرده است.

#حمایت_تولید

شیرزاد از مراغه:

نبود حمایت از قطعه‌سازان مخصوصا در صنعت خودرو و مدیریت ضعیف، علت اصلی گرانی قطعات یدکی است و متاسفانه مردم نیز باید از قطعات چینی بی‌کیفیت استفاده کنند.

#زباله_گرد

آرمیده از تهران:

زباله‌گردها در خیابان نساء میرداماد بعد از تفکیك زباله، سطل‌های زباله را در وسط خیابان به حال خود رها می‌کنند.

#لوازم_التحریر

زمانی از تهران:

چرا با وجود تولید باکیفیت لوازم‌التحریر در داخل کشور باز هم شاهد واردات این اجناس هستیم؟ نتیجه این سیاست اشتباه ورشکستگی کارگاه‌های تولیدی است.

دانشگاه استقلال مالی

رابرت کیوساکی، کتاب معروفی دارد به نام «پدر پولدار، پدر بی‌پول.» این کتاب البته با کمی تغییر نام در نسخه‌های مختلف به فارسی هم برگردان شده و حتی نسخه دانلودی آن را هم می‌توانید در اینترنت پیدا کنید.

داستان ۲ پدر

بزرگ‌ترین پیام این کتاب برای خانواده‌ها، در پیام‌های منتقل شده به فرزندان است. در واقع کیوساکی در این کتاب، داستان دو پدر خود را نقل می‌کند؛ یکی پدر واقعی خود او که دست بر قضا پولی هم ندارد و کارمند است، ولی با این حال تأکید دارد فرزندش باید درس بخواند تا بتواند وارد دانشگاه شود و مدرکی بگیرد و شغل مناسبی برای خودش دست و پا کند. نتیجه؟ او باید درس بخواند تا کار خوبی گیر بیاورد، پول خوبی بگیرد و زندگی خوبی برای خودش دست و پا کند. اما در مقابل، پدر یکی از دوستانش هم در این کتاب حضور دارد که نقش پدر معنوی او را بازی می‌کند. این پدر پولدار، دانش مالی جالبی دارد و وضع مالی‌اش هم خوب است. این پدر پولدار معتقد است که پولدار شدن ربطی به تحصیلات و دانشگاه و کارکارمندی و این جور چیزها ندارد. او معتقد است از همان ابتدای کودکی باید اصول مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری و تفاوت دارایی و بدهی برای بچه‌ها تبیین بشود.

درباره استقلال مالی

واقعاً ما چرا می‌خواهیم فرزندان‌مان درس بخوانند یا بروند و کارمند ثابت جایی بشوند؟ البته شاید در این شرایط بغرنج مالی و اقتصادی، این که شما کارمند ثابت جایی شوید یکی از بهترین گزینه‌ها باشد. اما این رویکرد، شما را به ثروت نخواهد رساند. استقلال مالی؟ کیوساکی در کتاب خود، استقلال مالی را تابعی از زمان می‌داند، نه تابعی از ثروت. این‌که اگر از همین امروز کارتان را تعطیل کنید و کنار بگذارید، چه زمانی می‌توانید دوام بیاورید. برای بعضی‌ها این زمان منفی است؛ یعنی به قدری بدهی دارند که باید وامی بگیرند تا بدهی‌شان را صاف کنند. برای عده‌ای این زمان یك سال است و برای بعضی‌ها هم ده سال. برای عده بسیار معدود و انگشت‌شماری، این زمان همیشگی است؛ یعنی اگر از همین امروز کار هم نکنند، تا آخر عمر می‌توانند شرایط خوب امروز زندگی‌شان را حفظ کنند.

هر چیزی در جای خود

استقلال مالی شما چقدر است؟ البته ما مخالف کار کارمندی نیستیم؛ اما برای ثروتمند شدن و این‌که بتوانید خانواده‌تان را برای همیشه زیر چتر امنیت مالی بگیرید، باید به چیزی فراتر از کار کارمندی، حالا یا جدا از آن یا در کنار آن بیندیشید. نکته مهم‌تر هم این است که فرزندان خودتان را برای علم اندوختن و درس خواندن و پیداکردن دیسیپلین فکری و ... به دانشگاه بفرستید. جز این اگر باشد، هم فرزندان شما و خود شما دچار مشکل خواهید شد. بهتر است هر چیزی سر جای خودش باشد درس را برای درس بخوانیم و برای ثروتمند شدن هم دنبال راهکارهای خاص خودش برویم. این‌که برای ثروتمند شدن و استقلال مالی بخواهیم از راه درس اقدام کنیم، اجحاف در حق درس و دانشگاه است. در شماره‌های بعدی، در این باره بیشتر و دقیق‌تر صحبت خواهیم کرد.